

Activiteitenplan flora- en fauna- activiteit Gesperdensestraat, Dodewaard

Opdrachtgever:

Stantec B.V.

t.a.v.

Tivolilaan 205

6824 BV, Arnhem

Projectnummer Stantec: 327600747

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 208698

Datum: 10-6-2026

Projectleider:

Opgesteld:

Gecontroleerd:

Status: Definitief

Versie: 4

© 20235 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Algemene informatie	5
1.1	Inleiding project.....	5
1.2	NAW-gegevens	5
1.3	Periode vergunning	5
2	Huidige situatie	6
2.1	Huidige situatie.....	6
3	Ecologisch inventarisatie: achtergrond.....	9
3.1	Methode inventarisatie	9
3.2	Actualiteit inventarisatiegegevens	9
3.3	Locatie inventarisatie	9
4	Ecologisch inventarisatie: resultaten	11
5	Werkzaamheden en planning	13
5.1	Werkzaamheden en werkwijze	13
5.2	Eindbeeld	13
5.3	Planning werkzaamheden	13
6	Effecten	14
6.1	Effect werkzaamheden: kwaliteit	14
6.2	Effect werkzaamheden: kwantiteit.....	14
6.3	Monitoring.....	14
7	Schadelijke handelingen	15
7.1	Vogelrichtlijn.....	15
7.2	Habitatrichtlijn.....	15
7.3	Andere soorten.....	15
8	Doel en wettelijk belang	16
8.1	Doel	16
8.2	Wettelijk belang	16
9	Alternatieven	17
9.1	Alternatieve locatie	17
9.2	Alternatieve inrichting.....	17
9.3	Alternatieve werkwijze	17
9.4	Alternatieve planning	17
10	Staat van instandhouding	18
10.1	Staat van instandhouding.....	18

10.2	Afbreuk staat van instandhouding	18
10.3	Zorgvuldig handelen	18
11	Maatregelen	19
11.1	Te nemen maatregelen	19
11.1.1	Algemene maatregelen	19
11.1.2	Maatregelen voor steenmarter	19
11.2	Locatie maatregel	21
11.3	Doel maatregel	22
11.4	Afhankelijkheid derden	22
	Literatuurlijst	23

1 Algemene informatie

1.1 Inleiding project

In het verband met de realisatie van een nieuw hoogspanningsveld en een nieuw transformatorgebouw worden bij Onderstation Dodewaard werkzaamheden uitgevoerd. Hiervoor worden ook enkele bosschages gekapt. In opdracht van Reddyn B.V. en Qirion heeft Stantec B.V. een Quicksan en nader onderzoek uitgevoerd waarin het effect van de werkzaamheden op beschermde soorten in kaart is gebracht. Tijdens het nader onderzoek is meermaals een steenmarter in de te verwijderen bosschage waargenomen (Stantec, 2025). Het plangebied maakt dus onderdeel van de functionele leefomgeving van deze beschermde soort. Het plangebied dient voor de steenmarter mogelijk als essentiële 'stepping stone' in het landschap.

Dit activiteitenplan is onderdeel van de vergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit onder de omgevingswet, dat noodzakelijk is voor de beoogde werkzaamheden. In deze rapportage zijn maatregelen opgenomen om negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van aangetroffen beschermde soorten te voorkomen.

1.2 NAW-gegevens

Naam: Qirion B.V.
Bezoekadres: Dijkgraaf 4
Postcode en plaats: 6921 RL Duiven
Postadres: Postbus 50
Postcode en plaats: 6920 AB Duiven
KVK-nummer: 09119276

Contactpersoon:
E-mail: @qirion.nl
Telefoon: +31 (0)

1.3 Periode vergunning

De vergunning wordt aangevraagd voor een periode van 5 jaar vanaf het moment dat de vergunning verleend wordt. Werkzaamheden hebben een kortere doorlooptijd, maar in verband met eventuele uitloop en vertragingen wordt voor een langere periode een vergunning aangevraagd.

2 Huidige situatie

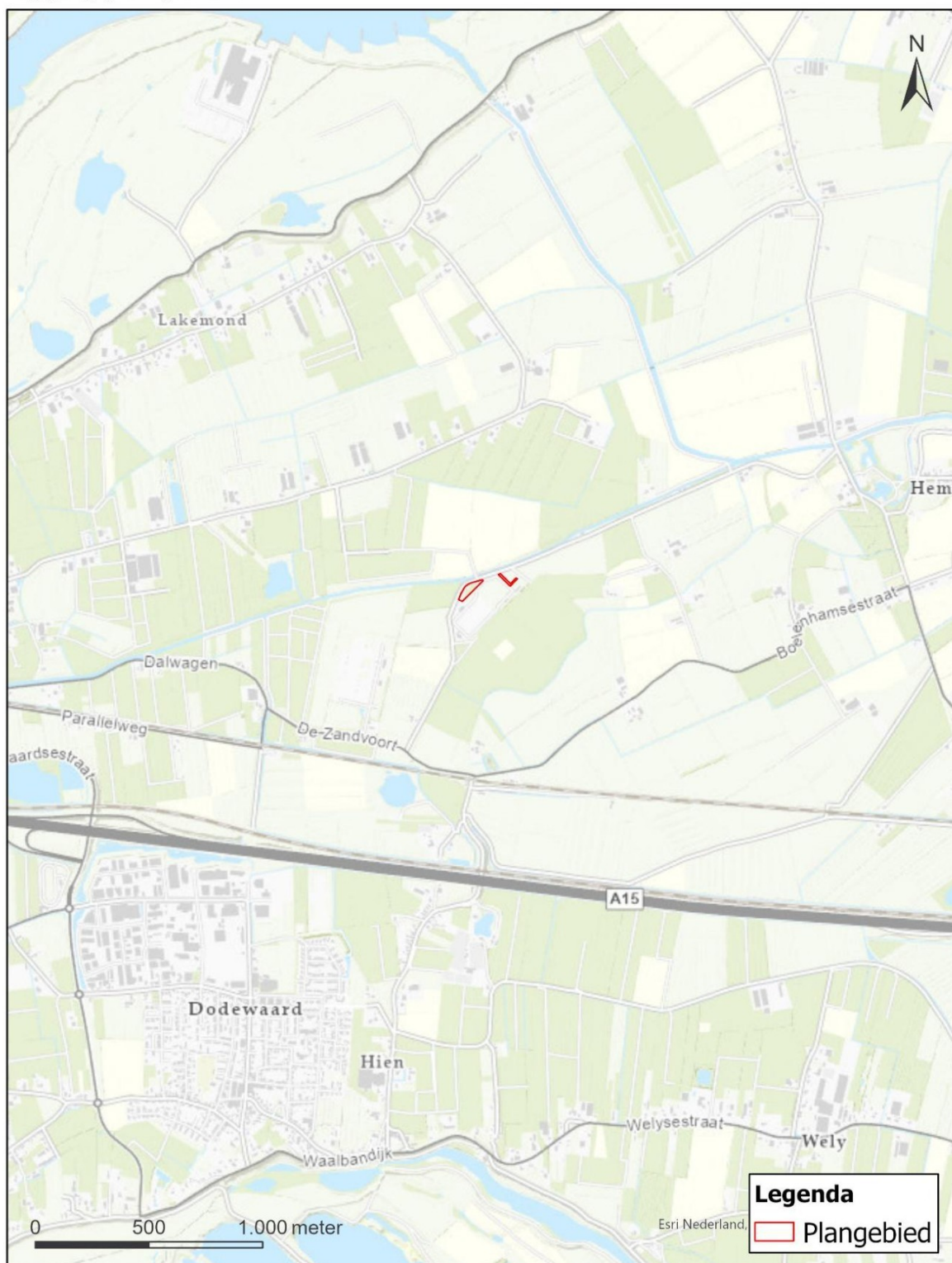
2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de Provincie Gelderland, in de gemeente Neder-Betuwe. Het gebied ligt in het buitengebied, tussen de woonkernen Dodewaard, Opheusden en Zetten (afbeelding 1). Het plangebied wordt omgeven door een overwegend agrarisch landschap met boomkwekerijen en veel akkerbouw. Naast agrarische percelen staat ten westen van het plangebied een ander hoogspanningsstation (het 380 kV-hoogspanningsstation). Rondom dit hoogspanningsstation ligt een bosschage. Direct aan de noordkant van het plangebied stroomt rivier de Linge. Het plangebied ligt op 1900 meter afstand van Natura 2000-gebied Rijntakken.

Het plangebied zelf is onderdeel van het 150 kV-hoogspanningsstation in Dodewaard (afbeelding 2). Dit hoogspanningsstation is in beheer bij TenneT en vormt een belangrijke schakel in het elektriciteitsnetwerk van de provincie Gelderland. Onder het plangebied vallen twee losse terreinen, aan de noord- en noordoostkant van het hoogspanningsstations. Tezamen zijn deze terreinen goed voor een oppervlakte van ongeveer 4500 vierkante meter. Een deel van het noordelijke terrein bestaat uit grasland. Daarnaast staat in dit gebiedje een hoogspanningsmast. In het noordelijke deel zijn twee bosschages aanwezig met onder andere Spaanse aak, beuk en kornoelje (tezamen goed voor ongeveer 2200 vierkante meter). Het noordoostelijke terrein (ongeveer 900 vierkante meter) bestaat volledig uit opgaande beplanting, met een vergelijkbare soortensamenstelling als het noordelijke terrein.

Activiteitenplan steenmarter

Ligging plangebied

Afbeelding 1: Ligging plangebied (ESRI, 2025).

Activiteitenplan steenmarter

Luchtfoto plangebied

Afbeelding 2: Luchtfoto plangebied (ESRI, 2025).

3 Ecologisch inventarisatie: achtergrond

3.1 Methode inventarisatie

Het nader onderzoek is in 2025 door Stantec B.V. uitgevoerd en heeft zich gericht op marterachtigen (Stantec, 2025). Bij het onderzoek zijn de richtlijnen van het kennisdocument voor kleine marterachtigen opgevolgd (BIJ12, 2024). Voor steenmarter zijn geen soort-specifieke richtlijnen opgesteld, al worden de richtlijnen van het kennisdocument voor kleine marterachtigen ook voor deze soort als toereikend beschouwd.

Er zijn verschillende methodes gebruikt om de aanwezigheid van marterachtigen te bepalen. Zo is er één wildcamera aan een boom opgehangen, gericht op een open veld met geperforeerd blikje sardientjes. Daarnaast is één struikrover en één mostela met camera's geplaatst, waar wederom blikjes met sardientjes als lokstof zijn gebruikt. In de twee gebieden zijn in totaal tien sporenplanken neergelegd, gericht op het vastleggen van pootafdrukken van dieren.

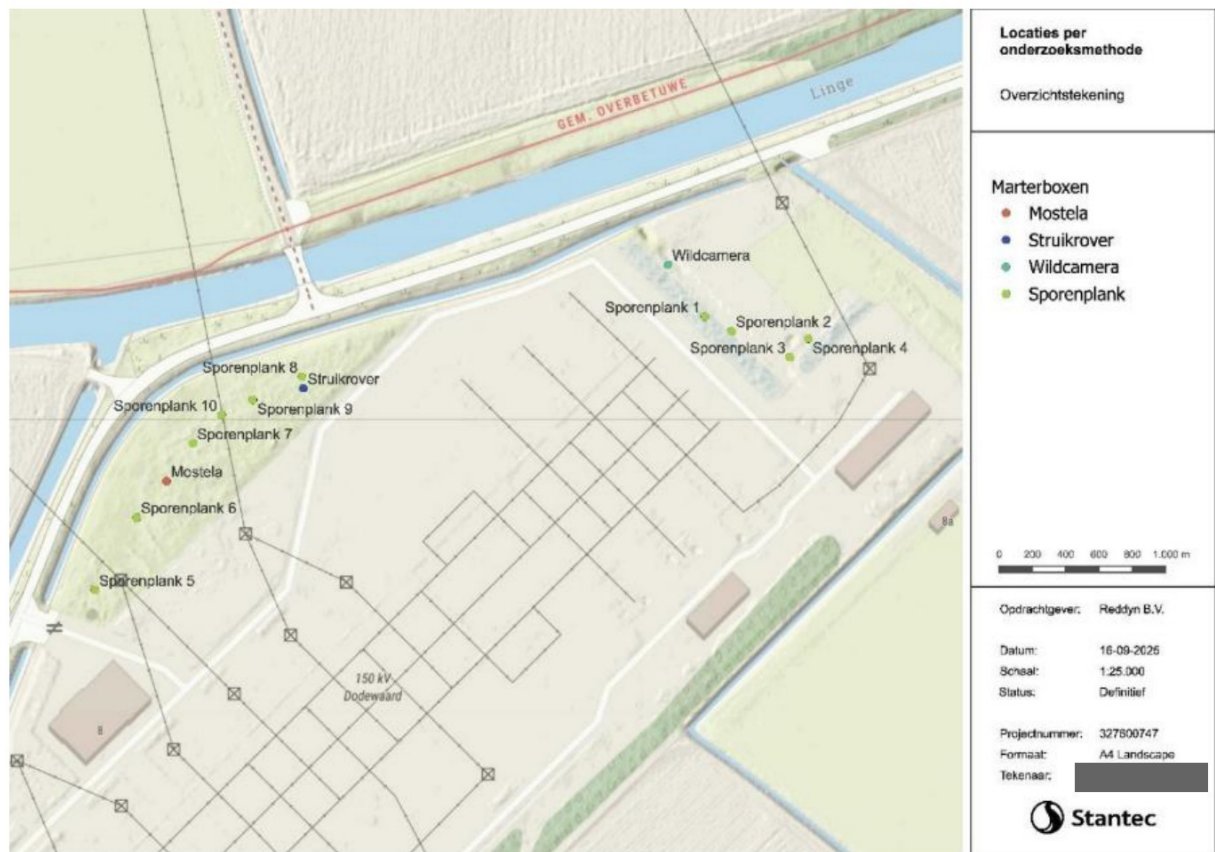
Het onderzoek is over een periode van meer dan acht weken uitgevoerd. De onderzoeksmethodes zijn geïnstalleerd op 23 juli 2025. Na een periode van vier weken zijn de camera's gecontroleerd op 20 augustus 2025, waarbij de SD-kaarten en batterijen zijn verwisseld. Ook de sporenplankjes zijn op deze datum vernieuwt. De camera's en sporenplanken zijn om 17 september 2025 uit het gebied verwijderd. Hiermee voldoet het onderzoek aan de optimale onderzoeksperiode voor kleine marterachtigen, dat van begin juni tot halverwege november loopt.

3.2 Actualiteit inventarisatiegegevens

Het onderzoek is uitgevoerd in 2025, tijdens de optimale periode voor marteronderzoek. Hiermee is het onderzoek actueel genoeg om te voldoen aan de eis voor onderzoeksgegevens volgens de omgevingsregeling (Artikel 7.197j. lid 2b).

3.3 Locatie inventarisatie

Het onderzoeksmateriaal is verspreid over beide terreinen geplaatst (afbeelding 3). Door het gebruik van drie wildcamera's en tien sporenplanken is ruim voldaan aan de onderzoeksinspanning van één meetpunt per 0,25 hectare.

Afbeelding 3: Locaties van de onderzoeksmethodes in het plangebied (Stantec, 2025).

4 Ecologisch inventarisatie: resultaten

Onderstaande resultaten zijn tevens weergegeven, en in sommige gevallen uitgebreider, in het rapport 'Nader onderzoek beschermde soorten Gesperdensestraat te Dodewaard', gepubliceerd op 28 oktober 2025 (Stantec, 2025). Voor een uitgebreidere beschrijving wordt naar dit rapport verwezen.

Resultaten cameraonderzoek

Steenmarter is driemaal met de geplaatste camera's waargenomen: één keer op de losse wildcamera in de avond/nacht van 11 september 2025 en twee keer in de Mostela, eveneens 's avonds of 's nachts, op 8 en 17 september 2025. De steenmarter was meermaals vaker dan één keer per avond met de camera vastgelegd. In dit geval zijn de waarnemingen allemaal binnen 1 tot 3 minuten van elkaar geregistreerd. Op de camera in de struikrover is geen steenmarter waargenomen en er zijn in het plangebied ook geen sporen van de soort aangetroffen.

Afbeelding 4: Waarnemingen steenmarter op wildcamera's (Stantec, 2025).

Vaste rust- of verblijfplaatsen

Er bevinden zich takkenhopen in het gebied die door de steenmarter gebruikt kunnen worden als schuilplaats. Deze plekken maken onderdeel uit van het functioneel leefgebied van de soort. Aangezien de steenmarter gedurende de onderzoeksperiode slechts driemaal is waargenomen, en het een van nature flexibele en opportunistische soort betreft, kan een vaste rust- of verblijfplaats niet worden uitgesloten.

Foerageergebieden en migratieroutes

Het onderzochte gebied valt binnen het functionele leefgebied van de steenmarter en speelt een rol als migratieroute. Hoewel het gebied te klein is om een blijvende populatie te ondersteunen, is het als onderdeel van een groter netwerk wel van belang voor het voortbestaan van de soort. Zo kan het gebied dienen als stapsteen richting de brug over de Linge en het leefgebied ten noorden daarvan. Het verwijderen van bosschages, bomen en takkenhopen zou het leefgebied van de steenmarter aanzienlijk verkleinen waardoor er sprake is van negatief effect op de soort. Om deze reden zijn compensatiemaatregelen noodzakelijk.

Omgevingscheck

Steenmarters hebben grote territoria waarbinnen ze flexibel kunnen bewegen. Uit diverse telemetriestudies wordt een gemiddelde territoriumgrootte herleid voor mannetjes van 78 ha en voor vrouwtjes van 34 ha (Maanen & Hoksberg, 2008). Dat vrouwtjes ook in een veel hogere dichtheid kunnen voorkomen blijkt uit een onderzoek in Borgharen (Muskens, 2005), waar een gemiddelde vrouwelijke homerange van 16,8 ha werd gemeten (min. 5 en max. 31 ha.). In hetzelfde onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen een gemiddelde grootte van het leefgebied in een dorp of stad van 54 ha en een oppervlakte van 99 ha in het buitengebied/bos. Binnen deze territoria gebruiken steenmarters meerdere rust- of verblijfplaatsen. De te verwijderen

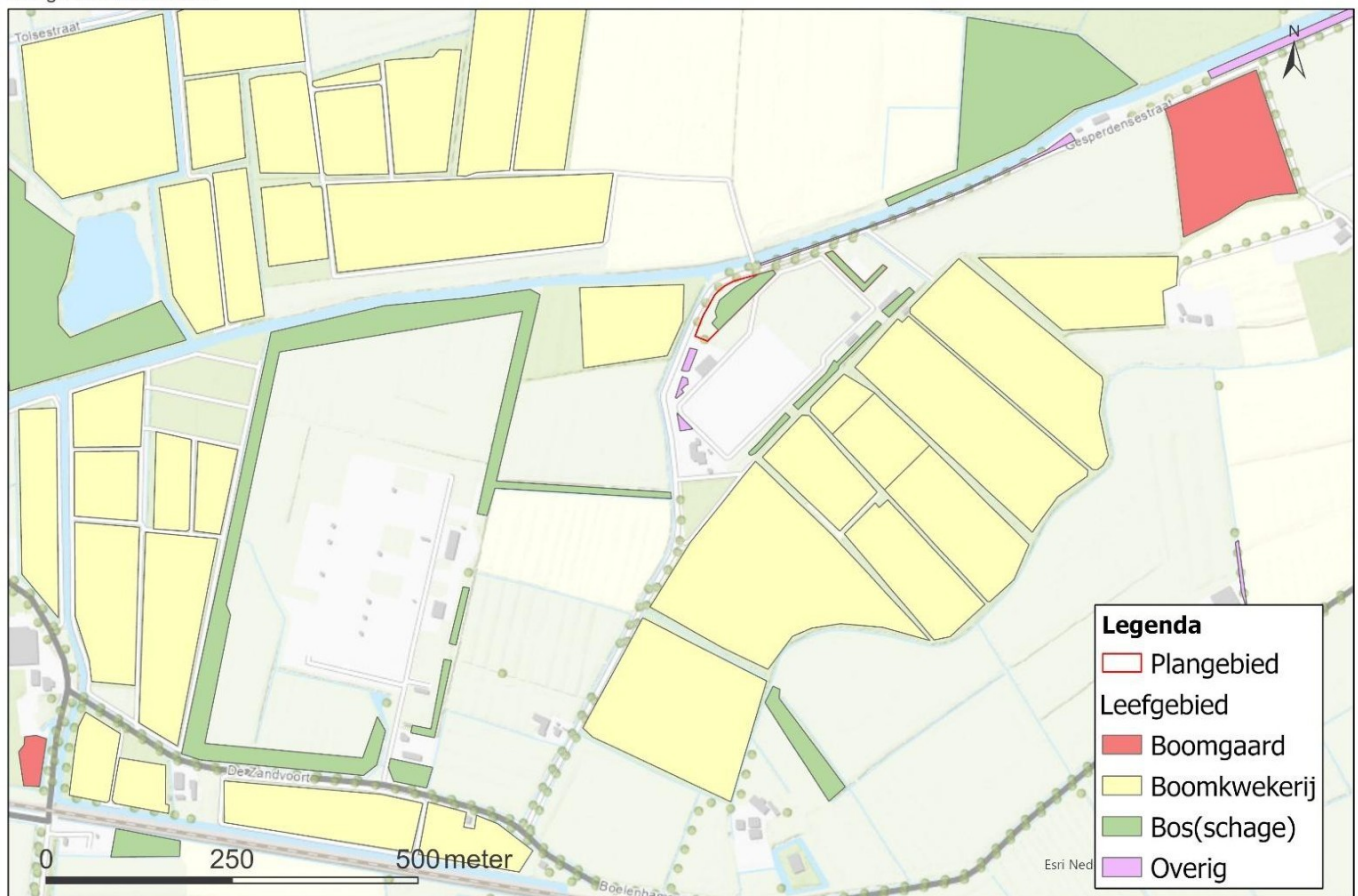
bosschages zijn in vergelijking met de territoriumgrootte van steenmarters een vrij klein gebied, waardoor negatieve effecten op de soort beperkt zijn.

Kleinschalige cultuurlandschappen, met een verscheidenheid aan elementen als bosschages, ruigtes en heggen, hebben de voorkeur van steenmarters. De soort komt echter ook in open landschappen voor. Steenmarters kunnen met gemak meerdere kilometers afleggen en zijn ook in staat om te zwemmen. Hierdoor zijn ze goed in staat om afstanden tussen landschappelijke elementen te overbruggen. Rondom het plangebied zijn meerdere voor steenmarter geschikte terreinen aanwezig. Dit blijkt ook uit een analyse van potentieel geschikt leefgebied rondom het plangebied (afbeelding 5). Zo zijn er in de buurt van het plangebied meerdere bosschages aanwezig (11,9 hectare in analysegebied), waaronder in het plangebied. Hiervan wordt 0,3 hectare tijdens de ontwikkeling gekapt. Ook wordt een groot deel van het oppervlakte in de omgeving van het plangebied gebruikt als boomkwekerij (55,5 hectare in analysegebied). Daarnaast liggen in de omgeving ook enkele boomgaarden en andere structuurrijke percelen die ook geschikt zijn voor steenmarter (3,2 hectare in analysegebied).

Activiteitenplan steenmarter

Leefgebied steenmarter

Eelerwoude

Afbeelding 5: Potentieel leefgebied steenmarter (ESRI, 2025).

5 Werkzaamheden en planning

5.1 Werkzaamheden en werkwijze

Qirion B.V. is voornemens om een nieuw hoogspanningsveld en een nieuw transformatorgebouw te bouwen bij het huidige hoogspanningsstation. Hiervoor wordt een deel van het noordelijke deelgebied tijdelijk als werkterrein gebruikt. De nieuwe bebouwing komt deels in het noordoostelijke deelgebied te staan. Op deze locatie wordt alle opgaande beplanting gerooid. In het noordelijke deelgebied wordt slechts een deel van alle bomen gerooid (1090 vierkante meter).

Nadat de beplanting is verwijderd worden de volgende werkzaamheden in het noordoostelijke deelgebied uitgevoerd:

- Het uitvoeren van graafwerkzaamheden tot circa 2,0 m-mv;
- Het realiseren van een hoogspanningsveld;
- Het realiseren van een nieuw centraal dienstgebouw;
- Het realiseren van een transformatorgebouw.

5.2 Eindbeeld

In het noordoostelijke deelgebied staan na afloop van de werkzaamheden een nieuw hoogspanningsveld, een nieuw centraal dienstgebouw en een nieuw transformatorgebouw. Dit gebied is niet meer functioneel als leefgebied voor steenmarter.

Het noordelijke deelgebied is na afloop van de werkzaamheden niet meer in gebruik als werkterrein. Hier wordt na afloop van de werkzaamheden weer struweel aangeplant. Op termijn zal dit gebied weer geschikt worden voor steenmarter.

5.3 Planning werkzaamheden

De opstart van de werkzaamheden, waarbij de opgaande beplanting gerooid gaat worden, zullen starten na afloop van het broedseizoen in 2026. Een ter zake kundige zal het terrein vrijgeven.

6 Effecten

6.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit

Bij de werkzaamheden zal functioneel leefgebied van de steenmarter verloren gaan. Hierbij gaan ook takkenhopen, welke als verblijfplaats kunnen dienen maar niet als zodanig worden gebruikt, verloren. De werkzaamheden zullen dus een effect hebben op potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter. Het verdwijnen van functioneel leefgebied kan er tevens voor zorgen dat het territorium iets minder geschikt wordt voor steenmarter. Hierdoor wordt de kwaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen in de directe omgeving van het plangebied ook aangetast.

Negatieve effecten worden voorkomen door bij het compenseren van leefgebied nieuwe waardevolle kansen voor steenmarter te creëren. Zo wordt naast het aanbrengen van beplanting, welke dezelfde functionaliteit bieden als de huidige bosschages, ook een verblijfplaats voor steenmarter aangelegd. Dit struweel is tevens geschikt als dekking voor muizen, die steenmarters weer als voedsel kunnen gebruiken. Met deze maatregelen wordt op hetzelfde oppervlakte aan groenelement een hogere kwaliteit voor steenmarter gerealiseerd.

6.2 Effect werkzaamheden: kwantiteit

In totaal gaat bij de werkzaamheden 1990 vierkante meter aan functioneel leefgebied voor steenmarter (tijdelijk) verloren. Dit komt neer op ongeveer 0,4% van een steenmarterterritorium, uitgaande van een gemiddeld territoriumgrootte van een mannelijke steenmarter (Maanen & Hoksberg, 2008). Het plangebied is een relatief klein deel van het leefgebied van deze soort, vooral met de informatie dat territoria in het buitengebied vaak groter zijn dan in de bebouwde kom. De impact van het verwijderen van deze beplanting zal gezien de territoriumgrootte van steenmarters relatief beperkt zijn. De kwantiteit van het functionele leefgebied zal echter wel achteruitgaan. Door compensatie aan te bieden wordt een deel van dit oppervlakte gecompenseerd.

De werkzaamheden zullen leiden tot een tijdelijke afname in kwantiteit van het leefgebied, aangezien de tijdelijke compensatie een kleiner oppervlakte beslaat. De compensatiemaatregelen richten zich namelijk op compensatie in de vorm van kwaliteit, in plaats van kwantiteit. Een groot deel van de te verwijderen beplanting, namelijk 1090 vierkante meter, wordt na afloop van de werkzaamheden weer aangeplant. Op termijn zal dit hele oppervlakte weer geschikt zijn voor steenmarter. Een oppervlakte van 900 vierkante meter aan geschikt leefgebied zal permanent verdwijnen van de huidige locatie. Door een oppervlakte van 1030 vierkante meter elders binnen het territorium te compenseren wordt op de lange termijn de kwantiteit van het leefgebied gewaarborgd, en zelfs vergroot.

6.3 Monitoring

Na afloop van de werkzaamheden zal een deel van de verwijderde beplanting worden hersteld. Steenmarters zijn binnen hun territorium erg flexibel, waardoor alternatieve leefgebieden snel in gebruik worden genomen. Daarnaast hebben de werkzaamheden een relatief korte doorlooptijd. Het monitoren van de effectiviteit van maatregelen is daarom niet noodzakelijk.

7 Schadelijke handelingen

7.1 Vogelrichtlijn

Niet van toepassing.

De steenmarter is beschermd onder de categorie 'Andere soorten' (Bal art. 11.54 lid 1).

7.2 Habitatrichtlijn

Niet van toepassing.

De steenmarter is beschermd onder de categorie 'Andere soorten' (Bal art. 11.54 lid 1).

7.3 Andere soorten

Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij de Omgevingswet (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.54 lid 1 onder a Bal)

Niet van toepassing.

Er worden voldoende maatregelen genomen om het doden of vangen van dieren te voorkomen vanuit de zorgplicht. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van de wet. Een vergunning voor het doden en vangen van dieren is dan ook niet nodig.

Het opzettelijk beschadigen en vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.54 lid 1 onder b Bal)

Van toepassing.

Tijdens de werkzaamheden wordt functioneel leefgebied van de steenmarter aangetast. Alhoewel vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van steenmarter niet in het plangebied aanwezig zijn, is het wel mogelijk dat de aantasting van het functioneel leefgebied de omgeving van het plangebied minder geschikt maakt om in te verblijven. Hiermee worden vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen in de directe omgeving van het plangebied mogelijk aangetast. Door het treffen van maatregelen, waaronder het realiseren van alternatief leefgebied, wordt de ecologische functionaliteit van het steenmarterterritorium gewaarborgd. Wel dient er voor de indirecte aantasting van een voortplantings-/rustplaats van steenmarter een omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

Het opzettelijk plukken en verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B van de Omgevingswet in hun natuurlijke verspreidingsgebied (artikel 5.1, lid 2 onder g Ow gelezen in samenhang met artikel 11.54 lid 1 onder c Bal)

Niet van toepassing.

Binnen het plangebied komen geen beschermde planten voor.

8 Doel en wettelijk belang

8.1 Doel

Het doel van de ontwikkeling is om een toekomstig bestendig hoogspanningsnet voor de omgeving te realiseren. Hiervoor zijn de bovengenoemde uitbreidingen noodzakelijk. De prognose is dat in 2026 het huidige onderstation zijn bedrijfszekere installatievermogen zal bereiken door levering door net en de terug levering (ontvangen door net) wordt ook een flinke stijging voor verwacht.

8.2 Wettelijk belang

Voor de steenmarter wordt een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd in kader van groot openbaar belang (art. 8.74I lid 1 onder b 3° Bkl: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten).

9 Alternatieven

9.1 Alternatieve locatie

Deze ontwikkeling betreft de uitbreiding van onderstation Dodewaard. Deze ontwikkeling is sterk gebonden aan de locatie en komt voort uit de toenemende energiebehoefte van de omgeving van het onderstation. Een ander alternatief om het stroomnet rondom Dodewaard te versterken zou de realisatie van een nieuw onderstation op een andere locatie kunnen zijn. Dit is echter economisch onwenselijk, aangezien de bouw van een nieuw station en de herorganisatie van het stroomnetwerk gepaard gaan met enorme kosten. De realisatie van een nieuw onderstation zorgt tevens voor een grotere ecologische impact dan de uitbreiding van het huidige onderstation. Hierdoor is de uitbreiding van het onderstation op de huidige locatie de meest gunstige optie om zowel economische als ecologische redenen.

9.2 Alternatieve inrichting

Het grondbezit van TenneT rondom het huidige onderstation is beperkt. Er is een locatieonderzoek uitgevoerd om te kijken hoeveel ruimte nodig is om alle nodige werkzaamheden op het onderstation uit te voeren. Hieruit bleek dat het noodzakelijk was om de noordoostelijke bosschage te kappen omdat hier het hoogspanningsveld wordt aangelegd. Het kappen van de andere bosschage is noodzakelijk als werkterrein voor de aanleg van het centrale dienstgebouw.

Andere locaties voor deze terreinen zijn niet beschikbaar. Het onderstation wordt aan de noord- en westkant direct begrenst door openbare wegen en watergangen. Aan de oost- en zuidkant wordt het onderstation begrenst door een akker en boomkwekerij. Deze gronden zijn geen eigendom van Tennet. Binnen het terrein van Tennet zijn daarnaast geen andere terreinen aanwezig die de beoogde functies kunnen vullen. Hierdoor zijn alternatieven uitgesloten en is de uitbreiding van het onderstation op de daarvoor aangewezen percelen de enige mogelijkheid. Door de groenstructuur van de noordwestelijke bosschage na afloop van de werkzaamheden weer te herstellen, wordt voor de best mogelijke inrichting gekozen.

9.3 Alternatieve werkwijze

In verband met de aanwezigheid van leefgebied voor steenmarter binnen het plangebied wordt de werkwijze aangepast. Zo worden er diverse maatregelen getroffen, waaronder het werken in één richting en een veldcheck voorafgaand aan de werkzaamheden. De maatregelen en aangepaste werkwijzen worden verder uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol (EWP) en bij het uitvoeren van de werkzaamheden zal ecologische begeleiding plaatsvinden. Door het treffen van deze maatregelen wordt de meest gunstige werkwijze voor steenmarter gehanteerd.

9.4 Alternatieve planning

In verband met de aanwezigheid van leefgebied voor steenmarter binnen het plangebied wordt de planning van de werkzaamheden aangepast. Het leefgebied zal buiten de kwetsbare periode van de soort ongeschikt gemaakt worden. Door deze wijziging in de planning wordt de meest gunstige planning voor steenmarter gehanteerd.

10 Staat van instandhouding

10.1 Staat van instandhouding

Door grootschalige jacht op steenmarters was de verspreiding van de steenmarter eind jaren '60 beperkt tot de grensregio's met Duitsland. Vanaf de jaren '80 kende de Nederlandse populatie een kentering door dieren die vanuit Duitsland Nederland binnenkwamen. Vanaf 1990 is de soort zich gestaag aan het verspreiden naar het westen van het land, waar deze inmiddels ook in de Randstad te vinden is. Deze stedelijke gebieden worden in toenemende mate bewoond door steenmarters, alhoewel de soort van oudsher een voorkeur heeft voor kleinschalige landschappen. Vermoedelijk zal de steenmarter in de toekomst in heel Nederland, behalve de Waddeneilanden, voorkomen. De landelijke staat van instandhouding wordt als gunstig beoordeeld (Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020).

De soort komt ook in de provincie Gelderland in grote aantallen voor. Bewoonde gebieden met tuinen, schuren en andere rommelhoeken zijn in de provincie volop aanwezig, waardoor er voldoende geschikt leefgebied aanwezig is voor steenmarters. Dit zal in de toekomst niet substantieel veranderen. Hierdoor wordt niet verwacht dat de gunstige staat van instandhouding in de provincie Gelderland verschilt van de nationale trends.

10.2 Afbreuk staat van instandhouding

Door de ontwikkeling zal tijdelijk functioneel leefgebied van steenmarters verdwijnen. Doordat de steenmarter een erg mobiele soort is zal het verdwijnen van de bosschages de staat van instandhouding niet aantasten. Zeker wanneer een alternatief leefgebied wordt aangeboden binnen het territorium van de steenmarter dan blijft de gunstige staat van instandhouding van deze soort behouden. Het territorium van een mannelijke steenmarter is ongeveer 78 hectare en dat van een vrouwelijke steenmarter ongeveer 34 hectare (Maanen & Hoksberg, 2008).

10.3 Zorgvuldig handelen

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat alle handelingen die een nadelig effect zouden kunnen hebben op (beschermde en onbeschermde dieren en planten), achterwege worden gelaten. Hierbij kan gedacht worden aan het werken in één richting en het gefaseerd uitvoeren van de werkzaamheden, zodat dieren kunnen vluchten.

Daarnaast worden maatregelen getroffen, zodat beschermde diersoorten niet negatief beïnvloed worden door de werkzaamheden. Er worden bijvoorbeeld geen werkzaamheden uitgevoerd tijdens het broedseizoen en de kraamperiode. Ook worden geen werkzaamheden uitgevoerd gedurende de winterrustperiode van de betreffende vleermuissoorten. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden maatregelen genomen om te voorkomen dat dieren gebruik maken van de verblijfplaatsen. Daarnaast worden handelingen achterwege gelaten of extra maatregelen genomen om te voorkomen dat door de te nemen werkzaamheden nadelige effecten op flora en fauna worden veroorzaakt. Globaal wordt ervoor gezorgd dat werkzaamheden niet na zonsondergang worden uitgevoerd, zodat verstoring op de nachttactieve soorten als vleermuizen zoveel mogelijk wordt voorkomen. Ook worden zo weinig mogelijk verstoringsbronnen ingezet als aggregaten of verlichting. Maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Tijdens de werkzaamheden staat een ter zake kundige paraat voor vragen en onvoorziene situaties.

11 Maatregelen

11.1 Te nemen maatregelen

Om negatieve effecten op steenmarter te voorkomen of te beperken zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. De maatregelen worden hieronder nader toegelicht. De te nemen maatregelen zijn op hoofdlijnen:

Algemeen

- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- ecologische begeleiding tijdens de werkzaamheden.

Steenmarter

- nieuw leefgebied (tijdelijk en permanent) voor steenmarter realiseren;
- schuilplaatsen/verblijfplaatsen voor steenmarter realiseren;
- ongeschikt maken van huidig leefgebied;
- werken tijdens de minst kwetsbare periode.

11.1.1 Algemene maatregelen

Ecologische werkprotocol opstellen

Alle te nemen maatregelen zijn samengevat in een ecologisch werkprotocol. Ook de eventuele aanvullende voorwaarden uit de vergunning worden hierin opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. De uitvoerder ziet erop toe dat de voorgeschreven maatregelen en voorwaarden uit het protocol gevolgd worden.

Ecologische begeleiding tijdens de uitvoering

Tijdens de werkzaamheden is een ecologisch adviseur op afroepbasis beschikbaar. Mocht de uitvoerder bijzonderheden bemerken, dan neemt hij contact op met de ecologisch adviseur. Betreffende adviseur is werkzaam als adviseur ecologie bij Eelerwoude en heeft ruime ervaring met de betreffende soorten, het uitvoeren van Quickscans, nader onderzoek en toetsingen aan de Omgevingswet, alsmede de begeleiding hiervan.

11.1.2 Maatregelen voor steenmarter

Nieuw leefgebied (tijdelijk en permanent) voor steenmarter realiseren

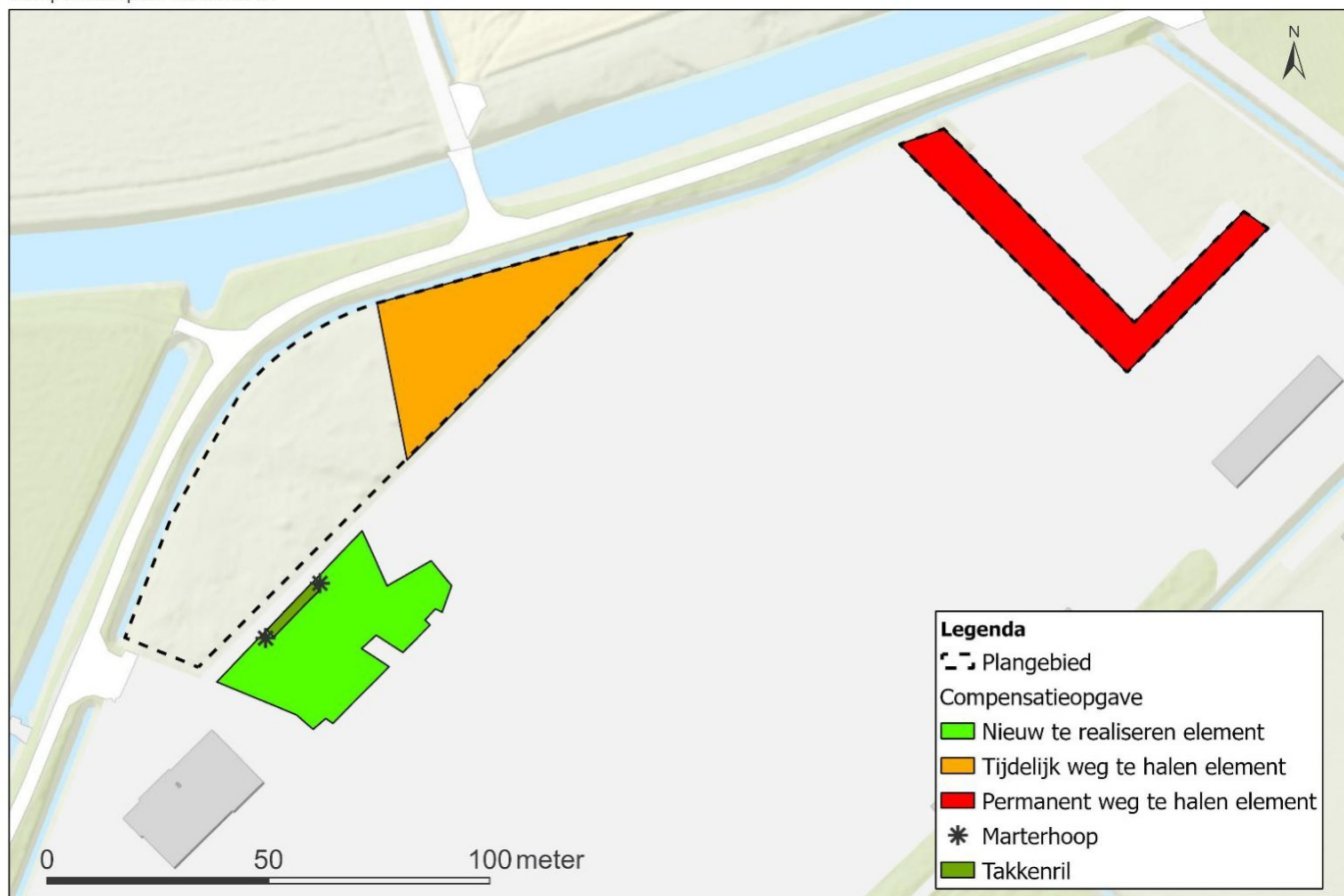
Bij de werkzaamheden raakt een deel van het plangebied ongeschikt als functioneel leefgebied voor de steenmarter (afbeelding 6). Het gaat om de volgende oppervlaktes:

- **1090 vierkant meter:** Noordwestelijke bosschage (oranje in afbeelding 6).
- **900 vierkante meter:** Noordoostelijke bosschage (rood in afbeelding 6).

In totaal wordt **1990 vierkante meter** (tijdelijk) ongeschikt gemaakt.

Uiteindelijk wordt bij het onderstation **2140 vierkante meter** aan leefgebied voor steenmarter gerealiseerd:

- **1030 vierkante meter:** Tijdelijke/permanent compensatiegebied met struweel en marterkasten (groen/donkergroen in afbeelding 6).
- **1090 vierkante meter:** Herplant van de noordwestelijke bosschage (rood in afbeelding 6).

Afbelding 6: Compensatieplan steenmarter (ESRI, 2025).

Voor het compenseren van het geschikte leefgebied wordt van alle hiervoor beschikbare ruimte gebruik gemaakt. Hiermee wordt niet het totale oppervlakte van 1990 vierkante meter één op één gecompenseerd, maar wel het oppervlakte dat permanent verloren zal gaan. Er wordt ingezet op het realiseren van kwalitatief leefgebied, in plaats van kwantiteit. Doordat de steenmarter een mobiele soort is met veel alternatief leefgebied in de directe omgeving van het plangebied wordt er, uitgaande van de voorgestelde compensatie, geen aantasting van de gunstige staat van instandhouding verwacht.

In totaal wordt er 1090 vierkante meter aan leefgebied op een nieuwe locatie gecompenseerd (afbeelding 6). Deze compensatie wordt uitgevoerd door struweel aan te planten.

Na afloop van de werkzaamheden wordt het noordwestelijke perceel (1090 vierkante meter) weer geschikt gemaakt als functioneel leefgebied voor steenmarters door het gebied in de oorspronkelijke staat te herstellen.

Schuilplaats/verblijfplaats voor steenmarter realiseren

Door het aanbieden van een schuilplaats/verblijfplaats wordt ervoor gezorgd dat het nieuw te realiseren leefgebied kwalitatief waardevol is voor steenmarters.

In het aan te leggen struweel worden twee marterhopen gerealiseerd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van twee marterkast van het type ZK MA 01 van Vivara Pro of iets vergelijkbaars (afbeelding 7). Rondom deze kasten wordt een takkenhoop gevormd met een omvang van minimaal 2x3 meter en een hoogte van 1 meter.

De marterhopen worden in de buurt van bestaande groenelementen geplaatst, aan de rand van het nieuw te realiseren leefgebied. Omdat het nieuwe leefgebied tijd nodig heeft om tot stand te komen worden takkenrillen ingezet om rondom de marterhopen beschutting te vormen. Hierom wordt een takkenril aangelegd met een lengte van 15 meter tussen beide marterhopen.

Ongeschikt maken van huidig leefgebied

Voorafgaand aan het ongeschikt maken wordt door een deskundig ecooloog een laatste veldcheck uitgevoerd op sporen en mogelijke verblijfplaatsen van steenmarter. Als de ecooloog kan uitsluiten dat er steenmarters in de bosschages aanwezig zijn dan kan de beplanting verwijderd worden.

Het verwijderen van de ondergroei en takkenrillen wordt gedaan met een bosmaaier of bosklepel. Hierbij wordt in één richting gewerkt. Hierdoor krijgen aanwezige dieren de kans om te vluchten en wordt het doden van dieren voorkomen. Dit alles gebeurt onder begeleiding van een ecooloog. Nadat de ondergroei is verwijderd worden de bomen gekapt.

Daarna wordt de vegetatie gedurende alle werkzaamheden kort gehouden (<15 centimeter) om te voorkomen dat het plangebied opnieuw geschikt wordt voor steenmarter.

Werken tijdens de minst kwetsbare periode

Het verwijderen van de bestaande beplanting wordt buiten de kwetsbare periode van steenmarter gedaan. De kwetsbare periode (kraamperiode) loopt van 15 februari en eind augustus. Dit betekent dat de werkzaamheden zullen plaatsvinden in de periode tussen 1 september en 14 februari.

Afbeelding 7: Vivara Pro type ZK MA 01 (Vivara Pro, sd).

Tabel 1: De kwetsbare periodes van de steenmarter, waarbij aangegeven in rood: meest kwetsbare periode (voortplantingsperiode).

Kwetsbare periodes	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Steenmarter												

11.2 Locatie maatregel

Het nieuw te realiseren leefgebied komt op wordt aan de noordwestkant van het onderstation aangelegd. (afbeelding 6). Op deze locatie wordt tevens een marterkast neergelegd.

11.3 Doel maatregel

Met de voorgenomen maatregelen wordt al het redelijkerwijs mogelijk gedaan om te voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding van steenmarter in het gedrang komt. Daarnaast worden de maatregelen uitgevoerd in het kader van zorgvuldig handelen (zorgplicht).

11.4 Afhankelijkheid derden

Voor het uitvoeren van de maatregelen is men niet afhankelijk van derden aangezien de voorgestelde locatie eigendom is van TenneT.

Literatuurlijst

BIJ12. (2024). *Kennisdocument kleine marterachtigen*. BIJ12.

ESRI. (2025). *ESRI Nederland*. Opgehaald van <https://www.esri.nl/nl-nl/home>

Maanen, E. v., & Hoksberg, M. (2008). *Samenleven met een vreemde snuiter in Deventer*. Zwolle: EcoGroen Advies.

Muskens, G. &. (2005). *De steenmarter (Martes fiona) in borgharen*. Wageningen: Alterra Wageningen.

Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens. (2020). *Basisrapport Rode lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. Nijmegen: Zoogdiervereniging.

Stantec. (2025). *Nader onderzoek beschermde soorten Gesperdensestraat te Dodewaard*. Stantec B.V.

Vivara Pro. (sd). *ZK EM 01 Egel- en Marterkast*. Opgeroepen op 2025, van Vivara Pro:
<https://vivarapro.nl/product/zk-em-01-marterkast/?highlight=marter>

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief >

www.eelerwoude.nl